

# llibertat

òrgan oficial antifeixista del consell municipal

Comença el se-  
gon acte de la  
Gran Tragèdia  
amb Entrada de  
Nord Amèrica.

REDACCIÓ I ADMINISTRACIÓ  
Carrer de Barcelona, 13 — Telèfon n.º 256

ANY III — Mataró dijous 16 juny 1938 — NUM. 588

NÚMERO SOLT: 30 cts.  
SUBSCRIPCIÓ: 4'00 PESSETES MES

## 1 De la ceca a la meca dels fronts SANTS DE BONA TEIA

Anant per aquests mons de Déu,—encara n'acceptem la propietat, mentre no surti un altre propietari amb més categoria,—ens hem donat compte dels alts beneficis que ens reporten els Sants de bona teia.

No parlo d'aquells bons jans que es feien martiritzar per la glòria divina.

D'aquells gloriosos patrons que assolien la palma del martiri, després de tastar el foc sobre les seves carns sofridores, que dintre les ungues els feien njar caus de formigues, que unts els ulls de mel llaminera, eren cruspits per tota classe d'insectes.

Tampoc d'aquells emboscats—fambé n'hi han dit el santoral,—que sense haver patit mai, havent se donat vida regalada, essent i tot amics de bon lli, bona taula, i famella revinguda, per influència papal han adquirit el títol de Sant, i són advocats per les ànimes devotes.

No parlo d'aquells Sants, que si és veritat que ho són, han de tenir un xalet igual que els de Caldeses, al cel, i si no ho són, una situació incòmoda a les calderes d'en Pere Botero.

Parlo dels seus representants en la terra. És a dir, de les imatges que els representen. Del que podríem dir-ne «doble» o reproducció escultòrica. De l'autèntica còpia de guix o fusta, de la figura humana del Sant que és a la glòria.

Com que en el temps dels martiris no hi havia encara màquines de retratar, els imatgers de totes les èpoques no havien pogut coincidir mai amb la veritable fesomia dels Sants de retaula. Si hagués estat ara, dels martiris n'haurien fet una pel·lícula. Quan penso amb els Sants i els martirs, no sé treure'm del pensament, i tinc de figurar-me les víctimes de la religió romana, amb la figura d'Elissa Landi i Frederic Mark, principalment, perquè recordo com patiren en el «Signe de la Creu», pel·lícula de propaganda i gros èxit de públic.

Tothom estarà d'acord amb l'absoluta indisciplina de les reproduccions de fusta i de guix. De la manca de bon gust, dels disbarats ferms, per exemple, d'haver reproduït un Sant Pere—pelxeter i renegadre,—tot fi, i amb la cienxa al mig, igual que un farmacèutic de poble.

Per això, entenc que és justícia l'espurgada d'obres calamitoses que s'ha fet.

Justícia artística, humana i productiva.

Els Sants de debò, estaran agraits, i ara que hi han retratistes, potser trameteran la seva verdadera pinta als imatgers, perquè per mal més començin disbarats.

Als soldats de la República, però, els hi constarà que hi han Sants de bona teia i Sants que no serveixen per a res. Només per embrutar ho tot. Sants de bona teia són els que cremen i fan bon foc. Sants inútils, els de guix.

Pels bons oficis d'aquests bons patrons, escalfaires i de bona fusta, els soldats que us cremaren les costelles,

resaran compensadors un pare nostre.

Amb l'esquelet i el greix, completament remullat, com una escarola, el nostre corresponent fusell de cinc quilos, manta, fardell, que pesa aquells trenta quilos, hem suportat una caminada de vint quilòmetres per arribar a aquest poble de la província de Lleida, arran de fronts.

La carretera semblava un riu. I les nostres sabates, que semblaven bones, però han resultat de cartó, un parell de patins, que navegessin portant una persona, uns vestits, una manta i un fardell, completament xops, que no tenien esma per a caminar, i es bellugaven automàticament.

El més escollit repertori de renecs sorgia selecte i espontani.

En aquestes ocasions, sempre he descobert algun inventor de renecs.

Les orelles, hi estan tan acostumades, que no disingeixen l'originalitat del lèxic blasfem. Una senyora de qualsevol antiga confraria, s'horroritzaria. Però tampoc pararia el xop sobre les espatlles, com ho fan aquests abnegats pecadors.

Arribant al poble, trobem les fondes ocupades—entengui's pellers—ja que la concentració de gent és prou nombrosa per a no encabir-hi ningú més.

Com sempre, la solució genial és l'església del poble, que en aquest temps de guerra, han servit de tot. De graner, dormitori, teatre i cinema. Cinema tan abigarrat, incontrolat i selecte, com a can Pepet, en el seu bon temps de concursos d'escàndol i pel·lícules de Tom Mix.

Tremolem de fred, com tremola la fulla a l'arbre, i les mantes són tan xopes, que si les volguéssim fer servir de lli, ens servirien de banyera. Quin esplèndid mes de maig! Les roses, prou treuen el nas, vermell com el del Queipo; el blat, prou verda, i forma onades ondulants. També aprofitant clarances de sol, els pardals fan acte de presència. Hi han molts detalls que demostren la Primavera!

Però tenim els ossos encarcerats, com si s'haguessin remullat a la frigorífica del carrer de Palau. Poc va faltar-hi. Perquè comptant amb bon rellotge, eren dues hores de mullens, i amb rellotge figurat,—aquell que les hores són més llargues que la guerra—una eternitat.

Així no és estrany que prompte cremés amb selecta flamarada, un sant de bona teia que encara restava abandonat en un recó. Ací, varen retirar els sants de la capella, però no els hi donaren utilitat. Es lluitaren a canviar los de lloc. Ben a l'inversa de Mataró, que han donat bon caliu en dues hivernades.

Sense lli i sense palla, ens teniu tots arran de foc, procurant posar-nos a to, que prou falta ens feia.

Al mig de la nau, fent rodona no pas per a resar el rosari, sinó per a fer-hi torrades, menjades en sec, perquè l'oll penja de les oliveres, estaven reunits tota una Companyia.

## De la guerra i la Revolució El resultat serà el mateix

No es tracta, en aquest modest bosqueig, de discriminar una o altra teoria o bé d'inquirir amb més o menys habilitat i arguments, qui està en el cert, en inclinar-se, en una de les dues grans corrents ideològiques que commouen el món, com tampoc es tracta de voler indagar, prejuijar ni assegurar quin dels dos bàndols actualment en pugna, sortirà victoriós. Es tracta, senzillament, de demostrar d'una manera objectiva i racional que el poder, la voluntat i el desig de l'home, són molt relatius quan es tracta de fer variar amb aquests el curs normal de les coses i del conjunt.

És innegable, però, que existeixen dos bàndols, dues grans corrents ideològiques que, encara que banyades una i altre per matisos diferents, estan perfectament delimitades. Les capes neutres o indecises correcluten a engruixir un dels dos bàndols, (segons les inclinacions o interessos) temerosos d'ésser arrastrats o desfruits per una de les poderoses corrents, quines àgiles impetuoses arroliarien fàcilment.

Una prova de l'existència d'aquestes dues grans corrents és el cas de Espanya, de Xina i d'altres que indefiniblement es produiran.

Així plantejades les coses, farem un lleuger anàlisi de les raons geogràfiques econòmiques i polítiques que han determinat aquelles.

En altres treballs publicats en aquestes columnes ja vaig explicar abastament quines són les raons geològiques i geogràfiques que han determinat i fet possibles les diferents evolucions i metamorfosis experimentades al llarg de la història per tot el conjunt.

Així, doncs, acceptant el fet geogràfic com a factor de primeríssima importància, es comprèn fàcilment que aquest és l'eix o el germen d'on parteixen les grans corrents ideològiques que commouen el món.

Conseqüència del factor geogràfic, el factor econòmic és un altre dels determinants que mouen les multituds.

El factor econòmic, és, el que, de una manera directa ens ha portat a l'actual estat de coses. En aquest aspecte tampoc vull repetir coses ni conceptes sobrerament explicats i de tots sabuts. No donaré xifres de producció (o millor de sobreproducció). Tampoc parlaré dels milions de treballadors en atur, ni de les tones de cafè, sucre i blat que es cremen o llencen a la mar mentre hi ha milers de llars que els manca el pa per a donar als fills. Tampoc vull parlar de les fronteres i barreres duaneres que impossibiliten l'intercanvi i ofeguen la vida dels pobles. Sabem, doncs, sense endinsar-nos en estadístiques, quines són les causes econòmiques que han influït decisivament a crear les dues grans corrents el xoc violentíssim de les quals estem sofrint.

Políticament, l'opció és prou clara. Els posseïdors, els agraciats per la fortuna, opten per l'actual estat de coses i volen fer prevaldre el seu criteri i egoisme, costi el que costi.

D'altra banda els que res no tenen, els que posen el seu esforç i el seu saber al servei de la humanitat sense tenir en canvi cap garantia, si no és el menyspreu dels poderosos. Els que lluiten per una societat més justa i humana on no hi hagi fronteres i hom estigui lliure d'egoismes i vanitats.

Aquestes són les raons geogràfiques, econòmiques i polítiques que entre altres han contribuït a crear les dues grans corrents antagoniques.

E. C. RIERA  
De l'Oficina de Propaganda. — C.N.T.

En campanya, 2.ª Agrupació Artillera  
B. 8.ª, C.C. n.º 11, C.R.E.A. n.º 1,  
4 de juny del 1938.

Aquest número ha estat sotmès a la censura

## Dr. R. Perpinyà - Oculista

AJUDANT DEL DOCTOR LAPERSONE DE PARIS

MATARÓ

B. Durruti (St. Agustí), 58  
Dissabtes, de 9 a 1

BARCELONA

Provença, 185, 1.ª, 2.ª entre Ariban i Universitat  
De 4 a 7 tarda

TELEFON 72554

Tota la nit el saniva cremar. Se'ne eixugaren les mantes, el casquet, la pell i els calçotets. Dormirem poc, car els llits a la nostra disposició, eren les dures lloses del temple. Però quan hom pensava que a fora es disfrutava d'una bella nit de maig, amenitzada de trons i llamps, fosca i punyetera, beneïem aquell focuet de teia de Sant, que ens treia de mort a vida.

Pensàvem que havien fet bé els

Sants, de fer se retratar, perquè quan es té l'esquelet remullat, va molt bé trobar costelles beneïdes que fent bon callu, l'escalfin els milions i la panxa...

ABEL VIDALURETA

MANÇANILLA «LA MAJA»  
XERBS FINÍSSIM «PETRONIO»  
MORALES PARBIA - XERBS  
Dipòsitari: MARTI FITÉ — MATARÓ



**Informació local**

**DIETARI**

L'AVI DIU...

Tal dia com avul diada de Corpus, farà cosa d'uns setanta anys que la ciutat de Mataró estava trista i pansida esperant el pas de la processó.

Aquesta en canvi analitzant l'aspecte dels individus que la componien, es mostava animada i orgullosa del paper que representava, humillant al poble amb condecoracions, medalles i insígnies lluint la més costosa indumentària, que sincronitzava amb la que lluïen els capellans i els oficials militars

Més que una processó de Corpus, era una perenne manifestació, ben completa; burgesia, clero i milícies, que mentre ostentava medalles i condecoracions per la glòria de Déu i per les baionetes, ho feien per a que el poble no demanés compte de l'imperi que s'anava perdent.

La processó, doncs, en l'esmentada diada a l'airibar a la plaça xica, i com fos que la cua la formava un piquet de soldats de cavalleria, un dels cavalls s'esverà davant de la botiga d'en Masuet, i la processó feixista també s'esverà, i abandonaren la formació, a l'extrem de que molts d'ells amb el ciri a la mà i escaletes avall es refugiaren a la platja.

Són els mateixos d'avui, i si no fugen és perquè esperen que en Mussolini i l'Hitler els hi guarden les espatlles.

P. C.

**CUPÓ DELS INVÀLIDS.** — En el sorteig efectuat el dia 15, el premi de vint-i-cinc pessetes ha correspost al número 411.

Els números premials amb tres pessetes són: 011, 111, 211, 311, 511, 611, 711, 811, 911.

Per 50 cèntims podeu fer un bon olsequi, amb

**ILURINGS**  
postre mataroní

Demaneu-los en les bones tendes de queviures. — Fabricats per PASVIS SERIA BATET.

**PÉRDUA.** — Una cartera que contenia la documentació de Josep M.ª Pulg Vila. Es gratificarà la seva devolució a l'Administració de LLIBERTAT.

**ALELLA VINÍCOLA**  
MARFIL — Vi fi de taula  
VIOLETA — exquisit gran dolç  
GUALDA — qualitat superior sec  
CONFITERIA BARBOSA

**AJUNTAMENT CONSTITUCIONAL DE MATARÓ.** — Anunci. — Confeccionats els Padrons per drets i taxes municipals sobre Anuncis-Aparadors visibles des de la via pública aparadors permanents ocupant lloc via pública motors rodatge-voreres, corresponent al present any 1938, restaran de manifest al públic a la Secretaria d'aquest Ajuntament (Negociat de Finances-Proveïments) als efectes de reclamació dels contribuents interessats, durant el termini de quinze dies hàbils, havent d'advertir que transcorregut el dit termini, restaran aprovats els corresponents

Padrons per tot allò que no hagi estat objecte de reclamació.

Mataró, 10 de juny del 1938. — L'Alcalde, Ramon Molist.

**PÉRDUA.** — S'ha perdut un portamonedes amb alguns documents a nom de Generosa Pérez. Lliurar lo a la Redacció de LLIBERTAT.

**MORALES PARBIA — XERES**  
Demaneu sempre:  
CONYAC POPULAR  
CONYAC EXTRA Morales Parbía  
CONYAC JULIO CÉSAR  
Dipositari: MARTÍ FITÉ — MATARÓ

— Les restriccions que a la indústria ha imposat la manca de materials, fa que manquin forces articles d'ús domèstic. La Cartuja de Sevilla, però, encara segueix oferint als seus clients un bon assortit d'aquests articles necessaris per a la casa o per a fer un present de bon gust.

**CONYAC POPULAR**  
**CONYAC EXTRA**  
**CONYAC JULIO CÉSAR**  
de l'casa xereseña  
**MORALES PARBIA**  
Dipositari: MARTÍ FITÉ — MATARÓ

**Informació del dia**

**Barcelona**

**Comunicat oficial d'ahir**

**EXÈRCIT DE TERRA**

**FRONT DE L'EST.** — En el sector que ocupa la Divisió 43, la nostra línia es sosté tenaçment desde fa cinc dies a la riba dreta del riu Cinqueta.

En el sector del Pireneu català, l'enemic, recolzat per l'acció de set «Heinkel», assolí ocupar el vèrtex Peguero i algunes altures a les proximitats de Tella. Les nostres tropes contra atacaren briosamente a l'arma blanca i recuperaren l'esmentat vèrtex, on els facciosos deixaren abandonades moltes baixes.

**EXTREMADURA.** — Els reiterats atacs enemics assoliren lleugeres ventatges, però la nostra línia fou resistent en sòlides posicions, fracassant tots els atacs de l'adversari.

**LLEVANT.** — Els intents d'avanç enemic en la direcció Terol Sagunt, han estat frustrats per la resistència de les nostres tropes.

L'enemic ha desgastat en aquests atacs algunes de les seves millors unitats de maniobres. Davant aquest fracàs, el comandament rebel desplaçà els seus esforços cap el sector de la costa, on la pressió fou tan intensa, que ocasionà una ruptura en el nostre front, i el repliegament de les nostres línies fins a l'altura de Castelló. Durant quatre dies s'ha lluitat aferrissadament en les immediacions d'aquesta plaça, que el comandament ha estimat prudent abandonar en el dia d'avui, després de la normal evacuació dels seus serveis i habitants, i de ésser inutilitzat el port.

L'enemic ha vist fracassats els seus intents d'envoltar les nostres forces, les quals s'han establert a les línies que sobre el Mijares havia senyalat el comandament.

La resistència de les nostres forces, que, dotades d'intens ardor com

batiu, multipliquen els seus contraatacs, ha ocasionat grans quebrants a l'enemic.

Pes a la duresa de la lluita en les jornades transcorregudes, és magnífic el comportament dels nostres caps, comissaris i soldats, així com la moral dels combatents i de la rearguarda.

**AVIACIÓ.** — L'aviació ha cooperat brillantment en les operacions esmentades, sostenint diversos combats amb les forces aèries italogermanes, úniques amb que segons sembla compten els nostres adversaris. Han estat abatuts diversos aparells facciosos, el detall dels quals serà facilitat oportunament.

**EN ELS ALTRES FRONTS.** — Res de nou.

**Notes de la Generalitat**

El President de la Generalitat ha passat el matí en el seu despatx preparant diversos assumptes que han d'ésser sotmesos al proper Consell de Govern de la Generalitat.

El Conseller de Governació ha estat al Majestic Hotel per tal de visitar l'exposició de pintures que hi té instal·lada l'artista mexicà Angel Soto.

Amb motiu de la Festa del Llibre el senyor Sbert ha visitat l'estand que la Direcció General d'Assistència Social té instal·lada a la plaça de Catalunya; el Conseller ha comprat diversos exemplars destinats a les colònies infantils.

Aquest matí el Conseller de Governació ha rebut en el seu despatx les visites del linent coronel senyor Garcia Escurra, cap de la secció uniformada del Cos de Seguretat de la Generalitat de Catalunya, l'alcalde de Sardanyola, el comissari de policia de Badalona i una comissió de l'Ajuntament de Catalunya. — Fabra.

**Lider indú a Barcelona**

Aquest matí ha visitat al ministre de Estat el líder del Congrés Indú Nerhu, una de les més rellevants personalitats del moviment indú.

Nerhu porta una salutació del poble indú a l'Espanya que lluita per la seva independència i llibertat.

El líder indú que ha vingut a Espanya invitat pel ministre d'Estat, després d'una visita als fronts es proposa celebrar entrevistes amb les personalitats més rellevants de la política espanyola. — Fabra.

**Homenatge al doctor Martí Julia**

Una comissió de les joventuts d'abans del 1919 ha visitat a l'alcalde de Barcelona senyor Hilarí Salvador, per tal d'invitar lo a l'acte de portar una corona al malaguanyat patrici, acte que tindrà lloc el proper dia 19, motiu de complir-se el 21 aniversari de la seva mort. — Fabra.

**Estranger**

**El nou President de l'Uruguai**

**MONTEVIDEU.** — Ha estat elegit per a ocupar la presidència de la República Alfred Baldomir. Per a la Vicepresidència ha estat elegit el senyor Cèsar Charlene. El nou president prendrà possessió del càrrec el proper dia 19 de juny. — Fabra.

**La política als Estats Units**

**WASHINGTON.** — Per primera vegada després de l'obertura del Parlament, el president Roosevelt ha fet ús del seu dret de suspendre la llei autoritzant les reduccions dels interessos de l'empresari interior.

Aquesta reducció costaria a la tresoreria de l'Estat 48 milions de dòlars.

Tornada la llei a la Càmbra l'ha tornat a aprovar per 240 vots contra 87.

Després d'aquesta segona votació la llei ha de passar al Senat. — Fabra.

**El comte Ciano a Venècia**

**VENEZIA.** — Ha arribat el comte Ciano el qual ha d'entrevistar-se amb el president del govern iugoslau. Hom diu que l'entrevista tindrà un caràcter particular. — Fabra.

**Les finances alemanyes**

**KIEL.** — El comte Schwering von Brosic en un discurs que ha pronunciat ha dit que les finances del Reich no poden fer front a les despeses del rearmament sense acudir a l'estalvi. — Fabra.

**Compraria bicicleta**

en bon estat.  
Raó: Francesc Macià, 74, 2.n

**Per braguers, faixes, mitges, aparells ortopèdics i demés**

Preus reduïts

**Casa Català**

F. Galan, 322 Mataró

**Hostal Bonaventura Durruí**

splèndid servei de coberts i a la carta  
Gran saló per a Banquets i Festes  
Habitacions amb aigua corrent  
i quartos de bany  
Garatge en el mateix Hotel

B. Durruí, 1 Forat Galan, 377 Teléfon 128

**Atenció, Empreses Col·lectivitzades!**

El Diari Oficial de la Generalitat de Catalunya publicava, el dia 9 del corrent, un Decret del Departament d'Economia, en l'articulat del qual hi consta el que segueix:

Art. 6.º En l'ordre comptable i financer de l'empresa, és de la competència de l'interventor, el següent:

a) b) c) d) e) Autoritzar amb la seva signatura tots els documents que signifiquin disposició o mobilització de cabals.

Art. 14.º A partir de la data de la publicació d'aquest Decret al DIARI OFICIAL els interventors-delegats en exercici adaptaran llur actuació a les normes ací establertes. Pel que es refereix a la signatura de documents que impliquin mobilització de cabals, caldrà registrar les signatures al Negociat de Legalitzacions del Departament d'Economia i les Banques i establiments de crèdit deixaran d'admetre paper que no porti aquest requisit, trenta dies després de la publicació d'aquest Decret.

En conseqüència, els Delegats de la Generalitat a les Empreses Bancàries i Institucions d'Estalvi de Catalunya hauran de tenir cura que, a partir del dia 9 de maig propiament, sigui complimentat l'esperit i lletra del que queda ordenat pel Decret de referència.

Barcelona, 15 d'abril del 1938.

El Cap del Servei Tècnic del Crèdit i de l'Estalvi

Banca Arnús - Banc Espanyol de Crèdit - Banc Hispano Colonial - Banc Urquijo Català - Majó Germans, Banquers - Caixa d'Estalvis de Mataró.

Llegiu LLIBERTAT

MPREMTA MINERVA. — MATARÓ